

251 čís. 7 ex. ř. Jelikož dítě jest teprve osm let staré, bude trvati ještě aspoň sedm let, než se samo užíví, a po těchto sedm let bude s výživou odkázáno na odbytné, takže z něho na jeden rok nepřipadne ani po připočtení sirotčího důchodu 600 Kč, jehož dítě dle poručenských spisů požívá jako syn válečného poškozence, 1.200 Kč ročně, jsou ony podmínky prokázány. Usnesení prvního soudu, jímž bylo vedení exekuce na odbytné zamítnuto, vyhovuje zákonu a musilo býti obnoveno.

Čís. 8279.

Vládním nařízením ze dne 9. prosince 1919, čís. 652 sb. z. a n., jež má moc zákona, jest dosud odsunuta účinnost ustanovení § 29 poj. zák. ze dne 23. prosince 1917, čís. 501 ř. zák.

Soudům nepřisluší přezkoumávati po hmotné stránce nařízení, vydaná na základě zmocňovacího zákona ze dne 24. července 1917, čís. 307 ř. zák.

Byla-li pojišťovací premie zaplacená teprve po respektní lhůtě a po úrazu, neručí pojišťovna za úraz.

(Rozh. ze dne 7. září 1928, Rv I 464/27.)

Žalobce byl pojištěn u žalované pojišťovny proti následkům tělesných úrazů na dobu 10 let pojistkou ze dne 8. února 1919, čís. 61.361 pro případ přechodné invalidity nejvýše 40 Kč za den a pro případ trvalé invalidity nejvýše 100.000 Kč. Kromě toho pak pojistkou čís. 73.238 ze dne 11. října 1921 na úraz na tytéž částky jako pojistkou čís. 61.361. Žalobce utrpěl dne 10. dubna 1925 na cestě vozem, když kuň se splasil a žalobce z vozu byl vyhozen, těžké zranění, takže byl déle než 200 dnů ošetřován a nastala kromě toho také trvalá částečná invalidita, zjištěná smírčí komisí na 35%. Žalovaná pojišťovna zaplatila žalobci pojistné 43.000 Kč na pojistku čís. 73.238, kdežto žalobcem požadovanou sumu v téže výši na pojistku čís. 61.361 — odškodné za 200 dní po 40 Kč = 8.000 Kč a 35.000 Kč rovnající se 35% invaliditě ze smluvené sumy 100.000 Kč, — zaplatiti žalovaná strana odepřela, ježto v čase úrazu premie na pojistku čís. 61.361 žalobcem zapravena nebyla a byla zapravena až po úraze, a odvolávala se žalovaná strana na § 6 všeobecných pojišťovacích podmínek, který ji sprostřuje povinnosti hraditi škodu z úrazu po splatnosti premie nezaplacené, pokud se týče po uplynutí respektní lhůty. Žalobu, již domáhal se žalobce na žalované pojišťovně zaplacení 43.000 Kč pojistného na pojistku čís. 61.361, odůvodnil žalobce takto: Pojišťovací zákon ze dne 23. prosince 1917, čís. 501 ř. zák. vstoupil v platnost s některými ustanoveními dne 1. ledna 1918, s ostatními pak — mezi nimi také § 29 — dne 1. ledna 1919. Nařízení ministerstva spravedlnosti čís. 102/1918, které odsunulo platnost těchto ustanovení až ke dni 1. února 1920, a vládní nařízení

čís. 652/1919, které odsunulo působnost těchto ustanovení na neurčito, jsou protiústavní a neplatná, poněvadž nařízení čis. 102/1919 nebylo vydáno vládou, jak se ve smyslu zmocňovacího zákona čis. 307/1917 mělo státi, nýbrž ministerstvem spravedlnosti. Neplatným je však také vládní nařízení čis. 652/1919, poněvadž mění je nařízení ministerstva čis. 102/1918, a ježto toto jest neplatné, jest neplatné i vládní nařízení čis. 652/19. Mimo to jest však toto vládní nařízení neplatné i proto, že překročilo materielní i časové meze zmocňovacího zákona čis. 307/1917. Avšak, i kdyby vládní nařízení čis. 652/1919 bylo platné, trvala by povinnost žalované k náhradě škody, poněvadž žalobce již dříve nezaplatil několikrát včas premie a žalovaná mu sečkala a nikdy z toho důsledky nevyvozovala, čímž dávala na jevo, že nemíní použití ustanovení § 6 pojišťovacích podmínek, nýbrž že trvá na platnosti smlouvy. Žalovaná byla by musela dáti na jevo, že pro případ nezaplacení premie použije ustanovení § 6 pojišťovacích podmínek, a byla by musela žalobce na to upozorniti. *Procesní soud první stolice* žalobu zamíti. *Důvod y:* Při rozhodování sporu jest v první řadě řešiti otázku, zda platí již § 29 pojišťovacího zákona čili nic, neboť, platí-li již, byl by žalobcův nárok proti žalované straně odůvodněn, poněvadž se nezachovala podle předpisu § 29 zákona o smlouvě pojišťovací. § 168 pojišťovacího zákona čis. 501 z roku 1917 stanoví, že ostatní ustanovení pojišťovacího zákona (mezi nimi i § 29), která nevstoupila v platnost již dne 1. ledna 1918, vejdou v platnost dne 1. ledna 1919. Nařízením ministerstva spravedlnosti čis. 102 z roku 1918 odsunuta platnost těchto ustanovení až do 1. února 1920. Může býti o to spor, zda toto ministerské nařízení čis. 102 z roku 1918 bylo platné čili nic, poněvadž skutečně neodpovídalo zákonu ze dne 24. července 1917 čis. 307 ř. zák. — zákonu zmocňovacímu — poněvadž tímto zákonem zmocněna byla vláda, nikoliv jednotlivě ministerstvo nebo ministerstva vydávati potřebná opatření. Avšak potřeba řešiti platnost ministerského nařízení čis. 102 z roku 1918 byla by zde jen tenkrát, kdyby se úraz byl stal v době od 1. ledna 1919 do dne 9. prosince 1919. Ježto úraz stal se až v roce 1925, nutno zabývati se jen platností vládního nařízení ze dne 9. prosince 1919, čis. 652 sb. z. a n. Žalobce dovozuje, že toto vládní nařízení mění ministerské nařízení čis. 102 z roku 1918, a poněvadž toto ministerské nařízení jest neplatné, jest prý neplatné i ono vládní nařízení. Jest pravda, že vládní nařízení praví v nadpisu, »jímž se mění nařízení ministerstva spravedlnosti vydané ve shodě se súčasnými ministerstvy ze dne 28. prosince 1918, čis. 102 sb. z. a n.«, avšak v § 1 tohoto vládního nařízení se praví: »§ 168 zákona ze dne 23. prosince 1917, čis. 501 ř. zák. o smlouvě pojišťovací zní: Předpisy tohoto zákona, jež podle § 167 nenabýly účinnosti již dne 1. ledna 1918, nabudou účinnosti teprve dnem, který bude později určen«. Jest zde tedy přímo odložení působnosti dotyčných ustanovení pojišťovacího zákona. Vládní nařízení čis. 652 z roku 1919 samo odvolává se na zákon ze dne 24. července 1917, čis. 307 ř. zák. Tímto zákonem zmocněna v § 1 vláda, by po dobu mimořádných válek vyvolaných poměrů nařízením vydávala

potřebná opatření ku podpoře a znovuzřízení hospodářského života, k zamezení hospodářských škod a k zásobování obyvatelstva potravinami a jinými předměty potřeby. Soudu nepřisluší zkoumati platnost zákona řádně vyhlášeného, ovšem ale mají soudy právo, řešíce určitou právní věc, zkoumati platnost nařízení (§ 102 zákona ze dne 29. února 1920, čís. 121 sb. z. a n.). Nelze o tom pochybovati, že mimořádné válkou vyvolané poměry trvaly ještě v době, kdy bylo vydáno vládní nařízení čís. 652 z roku 1919, taktéž nelze důvodně pochybovati o tom, že toto vládní nařízení bylo vydáno k zamezení hospodářských škod. Dochází soud proto k názoru, že vládní nařízení bylo platně vydáno a není rozhodným, zda § 29 pojišťovacího zákona slouží k odvrácení hospodářských škod od pojištěnců, jak míní žalobce, čili nic. Žalobce vytýká vládnímu nařízení, že odložilo účinnost zákona o pojišťovací smlouvě na dobu neurčitou, ač by se bylo obmeziti na dobu, po kterou ony mimořádné poměry trvají, a tyto mimořádné válkou vyvolané poměry prý v době úrazu již netrvaly, a dovolává se žalobce k odůvodnění toho na to, že na toto stanovisko postavily se i zákonodárné sbory, zrušivše lichevní zákony s odůvodněním, že tyto mimořádné poměry již netrvaly a usnesše se na resoluci, by bylo zrušeno ministerstvo pro zásobování lidu. Avšak soud jest toho názoru, že není oprávněn v tomto případě zkoumati, jsou-li zde dosud mimořádné poměry, jež vedly k vydání vládního nařízení, poněvadž § 5 zákona ze dne 24. července 1917, čís. 307 ř. zák. stanoví, že nařízení podle tohoto zákona nebo podle císařského nařízení ze dne 10. října 1914, čís. 274 ř. zák. vydaná zůstávají, pokud nejsou obmezena na čas, tak dlouho, pokud nebudou novými, podle tohoto zákona nebo podle některého jiného zákonného zmocnění vydanými nařízeními nebo k žádosti říšské rady podle § 3 tohoto zákona změněny neb zrušeny, a soud není oprávněn přezkoumávati platnost zákona řádně vyhlášeného. Ježto vládní nařízení čís. 652/1919 dosud zrušeno ani změněno nebylo, platí dosud. Ze slov »pokud nejsou obmezena na čas« § 5 zákona čís. 307/1917 vyplývá také, že vládní nařízení zmíněného obsahu nemusí býti vydávána jen na dobu již předem určitým kalendářním dnem ohraničenou. Bylo proto vládní nařízení čís. 652 z roku 1919 platně vydáno, dosud platí a následkem toho neplatí dosud ustanovení § 29 zákona o smlouvě pojišťovací, a jsou proto vývody žalobcovy na § 29 spočívající nesprávné. Podotknouti jest, že podle vládního nařízení čís. 652 z roku 1919 předpisy § 29 pojišťovacího zákona o prodlení při placení premie, když se započalo pojištění, vztahují se též na pojišťovací poměry, jež tu budou dne, který později bude stanoven, že se však tyto předpisy nevztahují k premii splatné před oním dnem, který bude určen později. Podle § 6 všeobecných pojišťovacích podmínek vstupuje pojištění v platnost ustanovenou dobou, byla-li premie zaplácena, a poskytuje pojišťovna pro zaplacení roční premie při pojištění víceletém čtrnácti, pokud se týče sedmidenní lhůtu respekti a, nezaplatí-li se v této lhůtě premie, přestává ručení pojišťovny ode dne splatnosti; byla-li však premie zase zaplácena, ať dobrovolně, ať soudně vymožená, vstupuje pojištění zase v platnost.

avšak jen pro nehody, které později nastanou. Nesporno jest, že premie na pojistku čís. 61.361 byla splatná dne 10. února 1925, že žalobce utrpěl úraz dne 10. dubna 1925 a že teprve po tomto úrazu byla premie dne 13. dubna 1925 zaplacená a pojišťovnou podržena. Stalo se tedy zaplacení dlouho po respektní lhůtě a teprve po úrazu a neručí proto pojišťovna za úraz nastavši před splacením premie. Žalobce ovšem míní, že již před tím několikrát nezaplatil premie včas a byl upomínán a žalovaná mu vždy sečkala a nevyvozovala z toho důsledky podle § 6 pojišťovacích podmínek, a odvozuje z toho, že se pojišťovna vzdala použití § 6 podmínek. Avšak závěr ten jest nesprávný. Z toho, že pojišťovna nepoužila dříve svého práva, nelze dovozovati, že se práva toho vůbec vzdala. Úsudek takový nebyl by správným ani, kdyby pojišťovna někdy dříve byla v takovém případě docela pojistku vyplatila, poněvadž kulance jednou prokázaná neznamená ještě vzdání se práva podle § 6 podmínek pro všechny případy, které budoucně nastanou. Podle § 6 pojišťovacích podmínek není pojišťovna ani povinna upomínati pojištěnce s placením premie omeškalého a, i když tak snad učiní, nelze z toho nic odvozovati. Podle tohoto ustanovení jest tedy lhotejno, byl-li žalobce žalovanou pojišťovnou o zaplacení premie upomínán, byl-li upomínán jednou či vícekrát a byla-li to upomínka či připomínka či vyrozumění, ač ovšem běže soud podle výpovědi svědků za zjištěno, že žalobce o premie pojišťovnou byl upomínán. Ponechala-li si žalovaná pojišťovna celou po úrazu zaplacenou premii, připadá tato premie, pokud vypadá na mezidobí, pojišťovně podle posledního odstavce § 6 jako smluvní pokuta. Okolnost, zda žalobce sám uznával, že pozbyl práva na pojištěnou sumu, či zda tvrdil, že má nárok, a poukazyval k tomu, že obě pojistky tvoří celek, jest úplně nerozhodna pro spor, poněvadž rozhoduje striktní právo a nikoliv, co si žalobce myslel. Že jde o dvě pojistky, vychází z toho, že jsou tu dva návrhy a dvě pojišťovací smlouvy, každá se samostatným číslem, třeba obě zněly na stejný peníz. O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil. D ů v o d y: Podle názoru odvolacího soudu posoudil procesní soud sporné otázky po stránce právní zcela správně. Především potud, že není třeba řešiti platnost min. nař. čís. 102 z roku 1918, ježto v tomto případě rozhoduje vl. nař. ze dne 9. prosince 1919, čís. 652 sb. z. a n. A tu právem poukazuje k tomu, že toto vl. nařízení změňuje doslov § 168 poj. zák., odkládajíc účinnost zákonných předpisů tam uvedených na základě zmocnění zákonem ze dne 24. července 1917, čís. 307 ř. zák. I kdyby bylo lze souhlasiti s právním názorem odvolatelovým, že min. nař. ze dne 28. prosince 1918, čís. 102 sb. z. a n. je neplatným proto, že nebylo vydáno vládou, nýbrž ministerstvem, anebo ministerstvy, nelze s odvolatelem souhlasiti, pokud doličuje, že, vstoupil-li § 29 poj. zák. v účinnost dnem 1. ledna 1919, ježto min. nař. čís. 102/18, odsunující jeho účinnost ke dni 1. ledna 1920, jest neplatným, nemohl již býti suspendován vládním nařízením čís. 652/19. Vždyť vládní nařízení toto (652/19) bylo vydáno na základě zmocnění zákonem ze dne 24. července 1917, čís. 307 ř. zák., má moc zákona a může proto i platné

zákony měniti a účinnosti zbaviti. Zde ovšem jen na dobu mimořádných poměrů, jak dovolatel správně namítá, ale ty zde tehda byly, jak již procesní soud správně dolíčil a jak i soud odvolací z vlastního přesvědčení musí potvrditi. Pokud odvolatel dále brojí proti platnosti vl. nař. čís. 652/19, dlužno jej odkázati na § 5 zmocňovacího zákona čís. 307/17, který stanoví, že nařízení vydaná na základě téhož zákona, nejsou-li obmezena na čas, zůstávají tak dlouho platná, pokud nebudou nově vydanými nařízeními, nebo k žádosti říšské rady (nyní Nár. Shromáždění) změněna nebo zrušena. Nařízení vlády čís. 652/19 vydané na základě zákona čís. 307/17, odložilo účinnost zákona o pojišťovací smlouvě, zejména i § 29 na dobu neurčitou a nebylo dosud zrušeno ani změněno. Sluší proto uznati, že posud platí, neboť předpisem zákona čís. 307/17, který takto sám stanovil dobu platnosti nařízení na jeho základě vydaných, jest vázán i soud (§ 102 úst. listiny). Odvolatel dále míní, že žalobní nárok jest odůvodněn i proto, že se žalovaná vzdala dlouholetým postupem práva použití podmínek § 6 poj. podm. I tento názor byl již prvním soudem správně vyvrácen a souhlasí též odvolací soud s jeho právním přesvědčením, že to byla kulance a nikoli vzdání se práva podle § 6 poj. podm. pro všechny případy, které budoucně nastanou. Žalovaná musela upozorňovati pojištěného na důsledky neplacení premií, ježto důsledky toho jsou jasně a přesně uvedeny ve smlouvě, t. j. v § 6 poj. podm., že premie za mezidobí připadající zůstane společnosti jako smluvní pokuta pojištěného za promeškané placení. Tam je pojišťovně vyhrazeno právo zrušiti pojišťovací smlouvu, aniž by dala pojistníkovi výpověď, takže použití tohoto práva musí pojistníkovi projevit. Zde však projevu takového není třeba, ježto ve smlouvě, t. j. ve § 6 poj. podm. jest výslovně stanoveno, že, nezaplatí-li se splatná premie, po případě premiová splátka ve lhůtě sečkávací, zrušuje se ručení pojišťovny ode dne, kdy byla premie splatnou, a teprve po přijatém zaplacení, ať dobrovolněm anebo soudně vymoženém, vstupuje pojištění zase v platnost — avšak jen pro úrazy, které nastanou později. Nárok žalobní není tudíž odůvodněn ani vzdáním se práva ze smlouvy ani nevyrozuměním žalobce o tom, že žalovaná uplatňuje ve smlouvě stanovené následky nezaplacení premie.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Po právní stránce posouzena byla sporná věc v rozsudcích nižších stolic zcela správně. Uplatňuje-li dovolání, že vládním nařízením čís. 652/1919 účinnost ustanovení § 29 zákona čís. 501/1917 nemohla již býti odsunuta, protože zatím nabylo účinnosti, stačí podotknouti, že účinnost toho ustanovení tímto vládním nařízením vydaným podle zákona ze dne 24. července 1917, čís. 307 ř. zák. a čl. 2 zákona ze dne 28. října 1918, čís. 11 sb. z. a n. skutečně byla odsunuta a že soudům podle § 2 ústavní listiny nepřisluší hmotně přezkoumávati nařízení,

vydaná na základě zmocňovacího zákona (viz též rozhodnutí sb. n. s. čís. 6065). Pokud buduje dovolatel na konkludentním jednání, nemůže o něm býti řeč již proto, že podle § 5 všeob. podm. pojišťovacích i dodatečná prohlášení, tedy výslovná prohlášení, mající za účel změnit nebo doplnit pojišťovací smlouvu, vyžadují písemného vyřízení a nemají právního účinku, nebyla-li potvrzena pojišťovnou na pojistce nebo na jejím dodatku. Dovolací soud tedy neshledal, že by dovolacími vývody byly vyvráceny správné, věci i zákonu vyhovující důvody napadeného rozsudku, jež schvaluje a sdílí a k nimž dovolatele odkazuje.

Čís. 8280.

Odpůrčí nárok.

Ke skutečnému poškození věřitele ve smyslu § 2 čís. 3 odp. řádu se nevyžaduje, by věřitelův odpůrce odporovatelným jednáním získal, stačí, že bylo jednání věřiteli na škodu a že se lze nadíti, že úspěšným provedením odpůrčího nároku bude umožněno úplné nebo částečné uspokojení věřitele, a že nelze od vedení exekuce proti dlužníku očekávat úspěch. Jde o poškození věřitelů, skýtá-li odpor proti právnímu jednání věřiteli možnost zásahu na jmění dlužníkovu s nadějí na uspokojení.

(Rozh. ze dne 7. září 1928, Rv I 2038/27.)

Zdeněk S. a Marie S-ová byli spoluvlastníky nemovitostí. V roce 1923 převedl Zdeněk S. notářským spisem na svou manželku Marii S-ovou svou polovinu nemovitostí (továrny) za 750.000 Kč. V době převodu dlužil Zdeněk S. eráru na daních 441.407 Kč a 120.364 Kč. Žalobu eráru proti Zdenku a Marii S-ovým, by trhová smlouva mezi manžely Zdenkem a Marií S-ovými ze dne 13. července 1923 o prodeji polovice nemovitostí byla prohlášena proti eráru Československé republiky za bezúčinnou, a by žalovaná Marie S-ová byla uznána povinnou trpěti, by vykonatelné pohledávky na daních 120.364 Kč 34 h a 441.407 Kč 30 h byly na nemovitosti vloženy, procesní soud první stolice zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby, zjištív, že žalované Marii S-ové byl znám úmysl Zdenka S-a zkrátiti své věřitele.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalovaní namítají, že právním jednáním, o něž jde, nebyli věřitelé a zejména žalobce vůbec poškozeni, takže není splněn první předpoklad odporovatelnosti právního jednání, když druhá žalovaná nezaplatila prv-
žalovanému na kupní cenu 750.000 Kč za prodanou jí polovici továrny ani haléře, převzavši dluhy ve stejné výši na prodané polovici továrny váznoucí. Avšak s tímto názorem nelze souhlasiti. Ustanovení § 2 čís. 3